

ПРАХЪТ НА ВЕРА МУТАФЧИЕВА БЕ ПРЪСНАТ В ЕГЕЙСКО МОРЕ

Тук, на скалата на Сунион, всяка вечер идват хора от цял свят, за да видят залеза.

Месец след кремацията на Вера Мутафчиева прахът ѝ бе пръснат във водите на Егея, навътре в морето пред нос Сунион (Сунио) - крайната южна точка на Атическия полуостров.

Видим откъм морето, върху високата скала на Сунион се намира храмът на бога на морските стихии Посейдон, който според представите на древните гърци е и посредник между нашия свят и отвъдното. В други митологии (примерно в келтската) водното огледало е преходна зона между двата свята - битийния и идеалния.

Сонарът на лодката тип “Зодиак”, наета от дъщерята и внучката на писателката в близкото пристанище Лаврио, е измерил 80 метра дълбочина - причина за тъмнолазурния цвят на иначе прозрачните егейски води. Точните координати на мястото са били регистрирани с GPS.

Сунион е описан от Вера Мутафчиева в главата “Храмове” на книгата “Белият свят”:

“Ама пък са умели да им избират място! Изключено било вдъхновен строител да отмине този нос, без да вкопае в бялата му скала основи на светилище - той е създаден за олтар на безкрая.”

Говори се, че първият западняк, открил прелестта на Сунион, бил лорд Байрон: той твърде некултурно издълбал подписа си върху камъка му. Възможно. Прекалено дълго исторически беди брулили Посейдоновия храм, че и дълъжко търпял под турско. Днес (всяка вечер тоест) носът предлага паметна гледка.

Там се събират ценители. Ниско под нозете им почива ултрамаринът на Егея, в далечината плават застинали острови. На смрачаване вятърът върло обръща от море към суша; напредвай с мъка по високата, изтрита плочеста скала. Изненадва те, че не си сам, а си се надявал да бъдеш: Сунион бе отдалечен от големите пътища, наоколо владееше безмълвие. Но излиза, че то било населено. С мълчание.

Десетки мълчаливи хора от четири световни посоки седят при залез върху плочите на носа, облегнали тил о изветрените колони, провесили крака над гладката синя бездна. Докато слънцето потъва в Егея, оставяйки подире си един час руменина, пропъстрена от перести вечерни облаци - интернационалът на съзерцателите заседава.

Неговите представители са недотам представителни: кърпени джинси, нечиста риза, размъкнат пуловер, омачкана пола - той сякаш е наложил униформата на немарата към всичко свято за един човек с престиж и бъдеще. Няма си бъдеще съзерцателят, поданик на мига, който тече.

Тук никой не познава никого, притеглени са били всички поотделно от още една, рядка по съдържание самота. Те се потапят в нея подобно на наркоман в сънищата си - без движение и звук. Вятърът откъм Егея опъва коси, бради, поли; зад очилата не мигат очи на упоени.

Не е ли съзерцанието наистина наркоза? Не е ли то онази примамлива межда от битие към небитие, където - все още с възприемащи сетива - човек вече е пуснал юздата на духа си, който се рее из свечеряването над Сунион без свое вчера и утре?

Заседанието приключва по тъмно, мастилентъмно. Закрива се от само себе си. Било е - осъзнавай по-късно - смес от поклонение, пиянство и възделено отсъствие от

живота. Печалба, която завинаги ти принадлежи, обезценявайки до медни грошове всичко останало.”

В Егейско море е пръснат и прахът на оперната дива Мария Калас (1923-1977). Освен с уникалния си артистизъм тя е известна още със сложния си характер - съчетание от вироглавост и скромност.

Тя е казала: “Не ми говорете за правила. Където и да бъда, проклетите правила задавам аз.” Или: “Не убивам враговете си. Но искам да ги поставям на колене. Искам го и го мога, защото така и трябва.” Но също и: “Певецът с нищо не е по-различен от всеки инструменталист само дето ние имаме още и думите. Не са простими у певица пропуските, които не прощаваме на цигуларя или пианиста. Няма прошка за негоден трилер (термин от оперното пеене - б.р.), изпълнена орнаментика или, ако са ти зле регистрите. Всичко, предвидено от композитора, трябва да бъде изпълнено! Не е достатъчно да имаш красив глас. Когато изпълняваш ролята, ще са ти нужни хиляди нюанси на щастието, радостта, скръбта, страха. Ако си търсил максималната изразителност, може да се случи понякога да изпееш нещо дрезгаво (на мен се случваше често), това е неизбежно. Длъжен си да търсиш тази върховна изразителност - дори хората да не те разбират. Рано или късно те ще разберат, трябва само да не преставаш да ги убеждаваш.”

Генка Маркова - в. 24 часа, 24.07.2009 г.